

3. התעתיק מערבית לעברית

יסודם של כללים אלו הוא כללי התעתיק מערבית לעברית שנקבעו במליאת האקדמיה ללשון העברית בשנת תש"ן (1990), ושהתפרסמו ברשומות בשנת תשנ"ד.

התעתיק החדש (הפשוט) מערבית לעברית אושר במליאת האקדמיה בישיבתה בט"ו במרחשוון תשס"ז, 6 בנובמבר 2006 (ישיבה רצג). הכללים התפרסמו ברשומות, ילקוט הפרסומים 5764, י' בשבט תשס"ח, 17 בינואר 2008, עמ' 1432–1434. במהלך השנים תש"ע ותשע"א עדכנה ועדת הדקדוק של האקדמיה את התעתיק: הוסדרו תעתיקי העיצורים לצרכים מדעיים, נקבעה דרך הכתיבה בניקוד ושלא בניקוד ועודכנו מקצת הכללים של הסימנים המיוחדים. העדכון אושר במליאת האקדמיה בא' באדר ב' תשע"א, 7 במארכ 2011 (ישיבה שד). הודעה על כך התפרסמה ברשומות, ילקוט הפרסומים 6300, כ"ז באלול תשע"א, 26 בספטמבר 2011, עמ' 6840.¹¹

מבוא

כמה עקרונות עומדים ביסוד הכללים, ואלו הם:

- התעתיק מערבית לעברית נועד להביע בקירוב את מבטא השמות הערביים בעברית, ולא דווקא לבטא את הקשר הגנטי בין שתי הלשונות.
- נקבעו כללים הן לתעתיק בניקוד הן לתעתיק בלי ניקוד.
- שמות שיש בהם מנהג כתיבה מורש בעברית ייכתבו כמנהגם.
- לצרכים מדעיים נקבעו כללים המקרבים את התעתיק לדרך הכתיבה הערבית הקלסית.

11 כללים אלו באים במקום כללי התעתיק מערבית לעברית שקבעה האקדמיה בד' בתמוז תש"ן, 27 ביוני 1990 (ישיבה קצו); הם נתפרסמו ברשומות, ילקוט הפרסומים 4195, י"ג באדר תשנ"ד, 24 בפברואר 1994, עמ' 2442–2443.

העיצורים

האות הערבית	התעתיק לעברית	לצרכים מדעיים
أ, إ	א	
על המזהה ראו עוד להלן, סימנים נוספים		
ب	ב (בניקוד: ب)	
ت	ת	
ث	ת' כגון בוקעאת'א (بِقَعَاتَا)	ת' כגון בקעאת'א
ج	ג'	
ح	ח	
خ	ח' כגון סח'נין (سَخْنِيْن)	
د	ד	
ذ	ד' כגון ד'הב (ذَهَب), ד'נאבה (ذُنَابَة)	ד' כגון ד'הב, ד'נאבה
ر	ר	
ز	ז	
س	ס	
ش	ש	
ص	ס' כגון מוס'מוס' (مصمص), נס'אס'רה (النصاصرة)	צ (ץ) כגון מצמץ, א(ל)נצאצרה
ض	ז כגון דומיידה (ضمييدة), עווד (عوض)	ז (ז) כגון צמידה, עוץ
ط	ט	
ظ	ז כגון זאהר (ظاهر)	ט' כגון ט'אהר
ع	ע	
غ	ג' כגון ר'ג'ר (الغجر), מר'אר (المغار), להוציא כתיבים מושרשים כגון אבו גוש (أبو غوش), בגדאד (بغداد)	ע' כגון אלעג'ר, אלמעאר
ف	פ (ף)	
ق	ק	
ك	כ (בניקוד: ك) גם בסוף מילה, כגון בית סוריב (بيت سوريك).	כ סופית - ך כגון בית סוריך
ل	ל	
م	מ (ם)	
ن	נ (ן)	
ه	ה	
و	ו	
ي	י	

התנועות

התנועה	התעתיק המנוקד	בלי ניקוד	לצרכים מדעיים
a ארוכה	אָא כגון ג'מַאל (جَمَال), סַאג'ור (سَاجُور)	אָא כגון ג'מאל, סאג'ור	
u ארוכה	אֻ כגון מַחְמוּד (مَحْمُود)	וּ כגון מחמוד	
i ארוכה	אִי כגון שַרִיף (شَرِيف)	יִ כגון שריף	
a קצרה	אָ כגון מַזְרַעָה (مَزْرَعَة), קַטַר (قَطْر)	לא סימון כגון מזרעה, קטר	
u קצרה	אֻ כגון מַחְמַד (مُحَمَّد)	אֻ כגון מוחמד	לא סימון כגון מחמד
i קצרה	אִ כגון ג'וֹסַר (جِسْر)	אִ כגון ג'יסר; אם הברת ה־i אינה מוטעמת מומלץ לא להוסיף י אלא לנקד בחריק, כגון אַבסאַל (إكسال).	לא סימון כגון ג'סר

תנועות בהגייה הלא-קלסית

התנועה	התעתיק המנוקד	בלי ניקוד
o	אֻ כגון ג'וֹז (جوز)	אֻ כגון ג'וז
e קצרה	אֶ כגון מַסְעֵדָה (مسعدة), קַאסַם, (قاسم), ג'וֹסַר (جِسْر)	לא סימון כגון מסעדה, קאסם, ג'יסר
e ארוכה (במקור ay)	אִי כגון בֵּית (بيت), עֵין (عين)	אִי כגון בית, עין

סימנים נוספים

הערות	בלי ניקוד	התעתיק המנוקד	הסימן
	ללא סימון כגון סח'נין	خ כגון סַח'נין (سَحْنِين)	خ
המבקש לציין את המכפל בעיצורים ב, ג', ד', כ, פ, ת' ישתמש בשדה, כגון نَجَّار (نَجَّار), فَيِّن (كَفَّيِّن).	ללא סימון כגון חמוד, א-ראם	ح כגון חמוד (حَمُود), א-ראם (الرَّام)	ح (מכפל [שדה])
	אה; בנסמך את כגון עס'ירה; בסמת טבעון	ه בנסמך את כגון עס'ירה (عصيرة); בסמת טבעון (بِسْمَةِ طَبْعُون)	ه (תא מרבוטה)
לצרכים מדעיים: בָּאָס / באס, בָּאָר / באר, מְאִיד / מאיד, וְאֵאֵל / ואאל	בהמזה שוואית: ו או י כגון בוס, ביר; בהמזה בתנועה: א כגון מואייד, ואאל	בהמזה שוואית: ו או י כגון בוס (بُوس), ביר (بِير); בהמזה בתנועה: א כגון מְאִיד (مُؤَيِّد), וְאֵאֵל (وَأَيْل)	و, ی (המזה "על כיסא" של ואו או ?אא)
	א כגון שיא, בהא, קראאה	أ כגון שִׁיא (شَيء), בֵּהָא (بِهَاء), קִרְאָה (قِرَاءَة)	ء (המזה "מרחפת")

הערות

1. תווית היידוע (אל - אל) תופרד מן השם במקף, כגון אל-בירה (ألبيرة). לפני אותיות שמש לא תיכתב ל, וה-א תופרד מן השם במקף, כגון א-שמאלייה (أشمالية). לצרכים מדעיים אין משתמשים במקף, כגון אלבירה, ולפני אותיות שמש תיכתב ל בסוגריים, כגון א(ל)שמאליה. אין חובה לציין את תווית היידוע בראש שמות, כגון טירה (الطيرة), טייבה (الطيبة); אבל באמצע השם היא מחויבת: דאליית אל-כרמל (دالية الكرمل).
2. אליף הנכתבת בערבית מעל האות תיכתב בעברית ב-א אחר האות, כגון א-רחמאן (الرَّحْمَن). יצאה מכלל זה המילה אללה (الله).
3. אליף מקס'ורה תיכתב ב-א, כגון מוסא (موسى).
4. מֶדָה תיכתב בשתי א, כגון אאדם (آدم), אאכל (أكل).
5. בתעתיק חסר ניקוד מכפילים ו-י עיצוריות לפי כללי הכתיב חסר הניקוד של העברית, כגון קלנסווה, שוויבה (שְׁוִיבָה), ח'זואלד, טייבה, מועאווייה, עריאן (עֶרְיָאן).
6. הרוצה לציין את התנווין יכתוב את ה-נ בסוגריים, כגון מְחַמֵּד (ن) (مُحَمَّد).
7. בשמות שיש בהם פער גדול בין ההגייה העממית להגייה הספרותית ייקבע התעתיק לצורכי שילוט לפי ההגייה העממית, כגון ג'דידה ובניקוד ג'י'דידה (ולא ג'ודיידה - جُدَيْدَة).